

Instytut Pamięci Narodowej

<https://ipn.gov.pl/pl/aktualnosci/7395,Spory-z-historia-Symbioza-czy-zagrozenie-Kultura-niezalezna-i-Kosc-iol-w-Polsce-l.html>
02.03.2026, 03:27

Spory z historią: Symbioza czy zagrożenie? Kultura niezależna i Kościół w Polsce lat 80. XX w. – Gliwice, 12 listopada 2011

12.11.2011

W ramach cyklu „Spory z Historią” – Oddział Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach wraz z Muzeum w Gliwicach zorganizowały 12 listopada 2011 r. w sali konferencyjnej w Willi Caro w Gliwicach (ul. Dolnych Wałów 8a) panel dyskusyjny z udziałem historyków katowickiego IPN, zatytułowany „Symbioza czy zagrożenie? Kultura niezależna i Kościół w Polsce lat 80. XX w.”

Czym był fenomen związków kultury i Kościoła w latach 80 XX wieku, dlaczego spotykał się zarówno z głosami poparcia, jak i ostrą krytyką – to temat kolejnego spotkania w ramach „Sporów z historią”. O tym, czy ówczesne relacje kultury i Kościoła określić można mianem symbiozy, czy raczej zagrożenia, rozmawiali Robert Ciupa i Bogusław Tracz – historycy z Oddziałowego Biura Edukacji Publicznej Instytutu Pamięci Narodowej w Katowicach.

Jednym z zapomnianych fenomenów lat osiemdziesiątych XX w. w PRL jest ogromna rola, jaką odegrał Kościół katolicki we wspieraniu niezależnych inicjatyw społeczeństwa. Przez dekadę świątynie i budynki parafialne stały się miejscem azylu dla artystów pragnących wyrwać się spod totalnej kurateli komunistycznego państwa. Jak nigdy wcześniej tworzone grupy duszpasterskie z myślą o zrzeszaniu twórców, organizowano dla nich rekolekcje, stwarzano możliwość podejmowania dyskusji oraz prezentowania na spotkaniach ze społeczeństwem dorobku artystycznego i naukowego bez uciążliwego pancerza państwowej cenzury. Zjawisko to miało wiele aspektów i już wówczas wzbudzało szereg kontrowersji, zarówno wśród artystów i krytyków sztuki, jak i ludzi Kościoła.

Polecamy najnowsze książki OBEP Katowice:

- [„Kościół i kultura niezależna”](#) pod red. Bogusława Tracza
- oraz album Bogusława Tracza i Roberta Ciupy: [„Kultura niezależna w Kościele”](#)

[Poprzedni Strona](#)

[Następny Strona](#)

